

Aika: 20.8.2021 klo 8.15-10.15

Paikka: Sähköinen työskentelyalusta Teams. Kutsu on lähetetty erikseen.

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala,
Hirvonen Tuomas	kunnanjohtaja	Vesilahti
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala, 2. vpj.
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi
Linnamaa Reija	strategiajohtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere
Piiparinen Pauli	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
~~Rämö Heidi~~	~~kunnanjohtaja~~	~~Lempäälä, 1. vpj.~~
tilalla:		
Auvinen Kari	talousjohtaja	Lempäälä
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia
Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteri	sihteri, TKS

Kutsutut:

Lyly Lauri	seutuhallituksen puheenjohtaja	Tampere
Periviita Mika	joukkoliikennejohtaja	Tampere, 97 §
Touru Tapani	liikennejärjestelmäpäällikkö	TKS, 97-98 §
Anna-Kaisa Heinämäki	kilpailukykyjohtaja	Tampere, 99 §
Perttu Pesä	tapahtumajohtaja	Tampere, 99 §
Kankkonen Satu	kehittämispäällikkö	TKS, 100 §
Vihanta Aada	projektipäällikkö	TKS, 100 §
Välimäki Jussi	paikkatietoasiantuntija	TKS, 102 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

96 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	3
97 § KAUPUNKISEUDUN LÄHIJUNALIIKENTEN LÄHIVUOSIEN LIKENNETARJONNAN KEHITTÄMISEN TILANNEKATSAUS	4
98 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LAUSUNTO VALTION VÄYLÄVERKON INVESTOINTIOHJELMASTA VUOSILLE 2022-2029	6
99 § EUROOPAN KULTTUURIPÄÄKAUPUNKIHAUN 2026 JATKOHANKE 9.00-9.20 (20 MIN)	10
100 § KUNTIEN HYVINVOINTIJOHTAMISEN KEHITTÄMINEN JA HYMY -HANKKEEN LOPPUARVIOINTI	11
101 § SEUTUYHTEISTYÖN ALUSTAVAT TAVOITTEET JA TALOUSARVIO RAAMI VUODELLE 2022... 	14
102 TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUSTA 0,4 MILJOONAN ASUKKAAN ALUE.....	18
103 § SEUTUJOHTAJAN AJANKOHTAISKATSAUS.....	19
104 § MUUT ASIAT	20
105 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET	21
106 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT.....	22
107 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	22

96 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Asiat	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Tampereen kaupunkiseudun lähijunnaliikenteen tavoitteellinen tulevaisuuskuva ja tiekartta toteutukselle - selvitys: työn ohjaus ja välituloksen hyväksyntä	Skenaariovaiheesta järjestetään webinaari asiantuntijoille (17.8) ja kuntien valtuustoille (8.9?). Webinaarien jälkeen valmistellaan päätöksentekoon tavoitekuva.	TKS, Touru
MAL-rahoituksella vuonna 2022 toteutettavien hankkeiden ohjelmointi	Seutuhallitus 30.6. hyväksyi osaltaan kohteet. Toteutus jatkuu ohjelmoinnin mukaisesti	TKS
Seutustrategian uudistaminen, työohjelma ja työskentelyn organisointi	Seutuhallitus 30.6. hyväksyi työohjelman. Seuraavat vaiheet myös KJKn käsittelyssä syksyn aikana.	TKS, strategia-työryhmä
Palaute MAL4-seurantakokouksesta	MAL-sopimuksen toteuttaminen jatkuu kuntien yhteistyössä. Huomioidaan myös kuntayhtymän TA:ssa 2022.	Kunnat, TKS
Seutuyhteistyön alustavat tavoitteet ja rahoitustarve vuodelle 2022	Käsittelyssä tässä kokouksessa	TKS

Liitteet:

Muistio 18.6.2021

97 § KAUPUNKISEUDUN LÄHIJUNALIIKENTEN LÄHIVUOSIEN LIKENNETARJONNAN KEHITTÄMISEN TILANNEKATSAUS

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous käsitteli kokouksessaan 4.6 VR Yhtymän alustavaa tarjoutumista Tampereen seudun lähijunaliikenteen vuorojen lisäämiseksi liikennöintikaudella elokuu 2022 - heinäkuu 2023. Tarjous koski ns. M-junaliikennettä ja Tampereen, Nokian ja Lempäälän ja Akaan kuntia ja liikennöintiä nykyisellä rataverkolla. Tarjoutumisessa VR ehdottaa vuorovälien tasaamista, vuoroparien nostamista ja liikennöintiä viikonloppuisin.

Tarjous on jatkoaskel ja lisäys LVM:n kustantaman junaliikenteen pilotille, joka toi kaupunkiseudulle oman M-lähijunan ja lisäsi joulukuussa 2019 junaliikennettä Nokian ja Tampereen välillä sekä Tampereen ja Lempäälän välillä. Myös Oriveden ja Tampereen välillä vuorotarjonta kasvoi.

Kaupunkiseudun lähijunaliikenteen eteneminen on nojannut vuonna 2012 hyväksytyyn seudulliseen lähijunaliikenteen kehittämissuunnitelmaan. Ohjelman tavoitteista ovat toteutuneet uudet seisakkeita, lippuyhteistyö ja lähijunakokeilu. Seuraava vaihe on vuorotarjonnan lisääminen. Rakennesuunnitelmassa kaupunkiseudun kunnat ovat huomioineet lähijunaliikenteen varaan kehittyvän maankäytön Nokian, Lempäälän ja Oriveden suunnilla. Lähijunaratkaisu on huomioitu myös maakuntakaavassa.

Lähijunan pitkäntähtäimen kehitystä ja edellytettäviä toimenpiteitä suunnitellaan parhaillaan seudullisessa visio- ja tiekarttatyössä asiantuntijoiden ja päättäjien kanssa. Lähijunan skenaariot esitellään syyskuun aikana kunnille, ja saadun palautteen perusteella muodostetaan seudullisen lähijunaliikenteen tavoitetilä ja toimenpiteiden vaiheistaminen.

Myös MAL 4 - sopimuksen mukaan valtion tavoitteena on jatkaa Tampereen seudun lähijunaliikennettä VR:n kanssa vähintään nykyisen pilotin tasoisena ja pyrkiä siihen, että lähijunaliikennettä tarjotaan seudulla myös tulevaisuudessa, ja että siitä muodostuu pysyvä osa alueen liikennöintiä.

Joukkoliikenne johtaja Mika Periviita on jatkanut keskusteluja Tampereen, Nokian, Lempäälän ja Akaan kanssa VR:n tarjouksesta ja antaa tilannekatsauksen kuntajohtajakokouksessa.

Kuntajohtajakokous 20.8.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää tarvittaessa oheistaa jatkovalmistelua.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

98 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LAUSUNTO VALTION VÄYLÄVERKON INVESTOINTIOHJELMASTA VUOSILLE 2022-2029

Liikennejärjestelmäpäällikkö Touru

Väylävirasto pyytää 15.9.2021 mennessä lausuntoja luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2022-2029.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 –suunnitelman, toimeenpanoa. Vuosien 2022-2029 investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista.

Investointiohjelmaa hyödynnetään mm. talousarvioesityksen valmistelussa. Investointiohjelma sisältää isoja kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita. Jo päätetyt kehittämishankkeet sekä osa perusväylänpidon toimenpiteistä eivät sisälly investointiohjelmaan.

Väylävirasto pyytää tarkastelemaan investointiohjelman luonnosta seuraavassa esitettyjen kysymysten kautta.

- Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi sen valmisteluperiaatteet?
- Investointiohjelman laatimista ovat ohjanneet Liikenne 12 –suunnitelman lähtökohdat, tavoitteet, strategiset linjaukset ja toimenpiteet. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin? Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
- Onko mielestänne ohjelmaa mahdollista muuttaa Liikenne 12 –suunnitelman talousraamin puitteissa siten, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet toteutuisivat paremmin ja kokonaisvaikutusten arvioinnin mukaan tulos olisi parempi? Miten muuttaisitte ohjelmaa ja miten perustelette paremmat vaikutukset?
- Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaan? Saako Väylävirasto riittävästi ja oikea-aikaisesti tietoa väyläverkon kunnossapito- ja kehittämistarpeista mm. alueellisen liikennejärjestelmätyön, väylien suunnittelun ja asiakkuusyhteistyön avulla?
- Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?"

Tampereen kaupunkiseudun pääviestit ja keskeiset huomiot ohjelman laatimisesta (kysymykset 1-4):

Investointiohjelman laadintaperiaatteet on kuvattu selkeästi, mutta niiden kommentointi edellyttää erityistä asiantuntemusta.

Investointiohjelma ei edistä merkittävästi päästövähennystavoitetta, mitä voidaan pitää epäonnistumisena huomioiden, että ohjelmassa allokoidaan noin 22 mrd. euroa rahoitusta, ja tavoitteena on päästöjen vähentäminen.

Investointiohjelman perinteisellä hankekorituksella ei vastata eikä merkittävästi edistetä päästövähennystavoitteiden saavuttamista. Investoinneilla vastataan sen sijaan nykyisiin ja ennustettuihin tieverkon palvelutasopuutteisiin. Investointien edellytyksiä vastata tavoitteisiin tulee verrata liikenteen hallinnon alan muihin politiikkatoimiin ja pohtia niiden vaikuttavuutta.

Investointiohjelman keskeinen haaste ja puute on, että se perustuu tietopohjaan ja menetelmiin, jotka eivät tue kestävästi liikennejärjestelmän kehittymistä. Uudentyyppiset ja kestävyys tavoitteiden kannalta strategisesti merkittävät hankkeet eivät tule tietopohjan vinouman vuoksi tasapuolisesti tunnistetuksi sekä perustelluksi. Jos rahoituksen allokoinnissa hyödynnetään luonnoksen mukaisesti vain olemassa olevia menetelmiä, jotka eivät tunnista kattavasti toimintaympäristön viimeaikaisia muutoksia, tehdään strategisesti merkittävien hankkeiden toteuttamisesta ja tavoitteiden saavuttamisesta jatkossa entistä haastavampaa.

Hankekoritusta tulisi kehittää seuraavasti:

- Päästöjen vähentäminen nostetaan investointiohjelmaa selkeämmin ohjaavaksi tavoitteeksi: päästöjen kehityksen kannalta suoraan tai välillisesti negatiivisesti vaikuttavat hankkeet tunnistetaan.
- Hankkeiden ja kokonaisuuden arviointiin sisällytetään hankkeiden ilmastonmuutoksen hillintään kytkeytyvän strategisen merkittävyyden kvalitatiivinen arviointi.
- Koritukseen lisätään kori 1C, joka sisältää toteutuksen edellytyksiltään hyviä, mutta perusteiltaan epävarmoja tai ristiriitaisia hankkeita.
- Rahoituksen allokointia hankkeisiin koreissa 1A, 1B ja 1C kehitetään siten, että tunnistetaan hankkeiden strateginen merkittävyys sekä ristiriitaisten hankkeiden perusteiden epävarmuus.

Keskeiset huomiot Tampereen kaupunkiseudun MAL-suunnittelun näkökulmasta

Kuntien ja valtion yhteisrahoituksen periaatteet tulee määrittää yhteistyössä ja huomioida rahoitettavien hankkeiden vaikuttavuus, myös suhteessa muihin investointiohjelman hankkeisiin.

Rataverkkoon tehtävät investoinnit ovat tärkeitä ja kiirehdyttäviä:

- Tampereen henkilöratapihan hankearviointi CEF-tukikelpoisuudet ja toteuttamisen edellytysten parantamiseksi. Tampereen tunnistaminen kaupunkisolmuksi TEN-T uudistamisen yhteydessä.
- Pääradan peruskorjauksen suunnittelu riittävässä laajuudessa, mm. lähijunan kehittämistarpeiden huomioimiseksi
- Tampere-Lielähti/Nokia raiteiden suunnittelu yhteisrahoitusperiaatteiden määrittämisen jälkeen, huomioiden myös Tampere-Seinäjoki kehityksen.
- Ylöjärven raakapuuterminaalien siirron suunnittelu ja kestävä kaupunkirakenteen tavoitteiden tunnistaminen
- Lähijunaliikenteen huomioiminen Tampere-Jyväskylä radan suunnittelun edistämiseksi
- Raitiotien kehityksen huomioiminen ja sen tarjoamat mahdollisuudet mm. CEF-hakukelpoisuuden, multimodaalisten solmujen muodostamisessa.

Tieverkon investoinnit ovat perusteltuja:

- VT9 Tampere-Orivesi on vahvasti perusteltu nykytilanteen turvallisuuspuutteilla.
- Vaitionaron eritasoliittymän toteutus MAL-sopimuksen mukaisesti
- Keskisuurten ja kustannustehokkaiden hankkeiden toteutus suoralla budjettirahoituksella on kannatettavaa.

Muita huomioita:

- Pyöräväylien kehittämiseen tarvitaan tasokorotusta: keskeisille hankkeille suora budjettirahoitus on tärkeää
- MAL-rahoituksen kohdentamisessa joustavuuden lisääminen valtion ja kuntien väylien välillä on oleellista.

Luonnos kaupunkiseudun lausunnoksi on valmisteltu samanaikaisesti liikennejärjestelmätyöryhmän kokoukseen, jossa sen käsittely on 24.8.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Tapani Touru on kutsuttu kokoukseen.

Asia käsitellään seutuhallituksessa 25.9.2021

Liite:

- lausuntoluonnos toimitetaan 18.8.

Kuntajohtajakokous 20.8.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

ohjeistaa investointiohjelmaa koskevan kaupunkiseudun lausunnon viimeistelyä.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Todettiin, että lausunto viimeistellään seutuhallituksen käsittelyyn sähköpostitse.

99 § EUROOPAN KULTTUURIPÄÄKAUPUNKIHAUN 2026 JATKOHANKE

Kilpailukykyjohtaja Anna-Kaisa Heinämäki:

Tampere ja 19 Pirkanmaan kuntaa hakivat yhdessä Euroopan Kulttuuripääkaupungin titteliä vuodelle 2026. Projekti alkoi keväällä 2019 ja päättyi kesäkuun lopussa 2021 tulleeeseen raadin päätökseen. Kilpailussa olivat Tampereen ja Pirkanmaan lisäksi mukana Savonlinna ja Oulu, joista jälkimmäinen kansainvälisen raadin päätöksellä sai kulttuuripääkaupunkivuoden nimityksen vuodelle 2026.

Hakuvaiheessa Tampere ja kumppanikunnat ovat suunnitelleet yhteistyön tason myös tilanteessa, jossa Tampere ja Pirkanmaa ei voita hakua, joten työ jatkuu – joskin pienemmässä mittakaavassa. Tässä tapauksessa kuntien rahoitusosuudeksi on ehdotettu 10% kuntien alkupe-
räisestä kulttuuripääkaupunkivuoteen suunnitellusta budjetista. Hakuvaiheessa hankkeella oli valmiina lähes 200 ohjelmasuunnitelmaa, joista valikoidun osan toteuttaminen on Pirkanmaan luovien alojen kehittämisen kannalta tärkeää.

Hankkeen jatkon valmistelutyössä on konkretisoitunut, ettei rahoitusta ole järkevää jakaa siten, että turvattaisiin toiminta vuoteen 2026 asti. Siksi valmistelutyössä painotetaan lyhempää aikaväliä, jotta hyödyt jo tehdystä työstä saataisiin konkretisoitua nopeasti. Projekti esitetään toteutettavaksi vuosien 2022–2024 välillä ”Operaatio Pirkanmaa” nimellä siten, että projektin valmistelua jatketaan syksyn 2021 aikana ja varsinaisen projektin toteutetaan Pirkanmaan kuntien kanssa 1.1.2022–31.12.2024 välillä.

Tampereen kaupunkiseudun kuntajohtajakokoukselle esitellään eurooppalaisen raadin antama palaute kulttuuripääkaupunkihakuun osallistuneille kaupungeille sekä jatkohankkeen hankesuunnitelmaa, tavoitteet jatkohankkeelle, hankkeen suunniteltu rahoituskokonaisuus sekä organisoitumisen lähtökohdat.

Hanketta esittelee kilpailukykyjohtaja Anna-Kaisa Heinämäki ja tapahtumajohtaja Perttu Pesä.

Kuntajohtajakokous 20.8.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

käydä ohjaavan keskustelun asian jatkovalmistelusta.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

100 § KUNTIEN HYVINVOINTIJOHTAMISEN KEHITTÄMINEN JA HYMY -HANKKEEN LOPPUARVIOINTI

Kehittämispäällikkö Kankkonen 11.8.2021:

HYMY -hanke

Tampereen kaupunkiseutu ja MAL -verkosto ovat koordinoineet HYMY -hanketta, missä on keskitytty kehittämään kuntien monialaista hyvinvointijohtamista ja tietojohdamista kaupunkisuunnittelun keinoin. Hanke on saanut rahoitusta vuosina 2019-2021 STM terveyden edistämisen määrärahasta.

Hankkeen jäsenet ovat Tampereen kaupunkiseudun kunnat sekä Jyväskylän, Kuopion ja Lahden kaupungit. Kunnilla on merkittävä rooli hyvinvoinnin edistämisessä maankäytön, asumisen, liikenteen ja palvelujen suunnittelussa. Kuntien ennaltaehkäisevän hyvinvointityön merkitys korostuu sote -uudistuksen myötä ja siksi hyvinvointijohtamista sekä johtamisen välineitä tulee kehittää myös jatkossa.

Hankkeessa kehitettiin syksyllä 2019 rakennetun ympäristön indikaattoreita seutu- ja kuntatasolle hyvinvointiympäristöjen mallintamiseksi paikatiedon avulla. Työ jatkui vuonna 2020 kaupunkiympäristön laadullisilla analyyseillä. Keväällä ja kesällä 2021 hankkeessa on pyritty kehittämään kuntien hyvinvointikertomus- ja suunnitelmatyötä sekä tuotu ilmiölähtöisen suunnittelun menetelmät osaksi tätä prosessia. Hyvinvointityössä on usein havaittavissa tietoaaukko hyvinvoinnin systemisen ymmärtämisen kohdalla. Hyvinvoinnin systemaattisempi ymmärtäminen ja sen kehittäminen on nähty tärkeänä. Tähän liittyy vahvasti myös hyvinvointityön monialaisuus. Ilmiölähtöisessä hyvinvoinnin edistämisessä pitkän aikavälin tavoitteiden asettaminen sekä vaikutusten ennakoarviointi ovat tärkeässä osassa.

HYMY -hankkeen arviointiselvitys ja johtopäätökset

MDI konsulttitoimisto laati HYMY -hankkeen loppuarvioinnin kesäkuussa 2021, ja siinä keskityttiin kahteen kokonaisuuteen: arvioimaan monialaisen hyvinvoinnin edistämisen nykytilaa sekä arvioimaan HYMY -hankkeen vaikutuksia kuntien hyvinvointityöhön. Ensimmäinen arviointitavoite jaettiin neljään kokonaisuuteen: prosessit- ja päätöksenteko, hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman rooli, monialaisuus ja ilmiölähtöisyys ja tiedolla johtaminen.

Lyhyesti voi todeta, että kuntien hyvinvointityön prosessit tiivistyvät hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadintaan sekä hyvinvointiryhmän toimintaan. Vaikka hyvinvointisuunnitelma on kunnan hyvinvoinnin edistämistyön keskeinen väline, on se edelleen pitkälti lakisääteinen pro-

sessi ja asiakirja, jonka yhteyttä kuntastrategiaan ei ole välttämättä tunnustettu ja jonka kaksiosaisuus (suunnitelma ja kertomus) aiheuttaa epäselvyyttä. Suunnitelman tavoitteenasetanta näyttäytyikin pitkälti toiminnallisena, eikä määrällisiä tavoitetasoja ole asetettu. Monialaisista tavoitteista ja ilmiölähtöisyyden periaatteista huolimatta esimerkiksi indikaattoreissa korostuu edelleen vahva sosiaali- ja terveystavoitus. Kuntien hyvinvointityö näyttäytyi selvityksessä monialaisena, mutta kunnissa ei välttämättä ole ymmärrystä siitä, mitä hyvinvointityö pitää sisällään tai mistä se koostuu.

Kuntien hyvinvointityö näyttäytyi selvityksen perusteella edelleen yhtenä strategisen kehittämisen alueena. Hyvinvointityön monialaisuus ja monitoimijaisuus on syytä muistaa kuntien ja tulevien hyvinvointialueiden yhteistyötä rakennettaessa. Kuntien hyvinvointityö on tärkeä osa sote-kokonaisuutta, sillä sen avulla voidaan ehkäistä tarvetta käyttää sosiaali- ja terveystoimintaa. Hyvinvoinnin edistämisen tulokset eli asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin tila näkyy tulevaisuudessa myös hyvinvointialueiden tilinpäätöksessä. Kunnan onnistuminen on siis tärkeää koko palveluketjun kannalta.

HYMY -hanke on ollut kunnianhimoisen ja siinä voitiin tunnistaa edelläkävijyyttä. Hankkeessa mukana olleiden kuntien lähtötilanne ja voimavarat ovat vaikuttaneet tulosten syntymiseen, mutta kokonaisuutena hankkeen koettiin synnyttäneen lisäarvoa kunnissa. Hankkeen selkeimmät vaikutukset ovat ymmärryksen lisääntyminen sekä tiedolla johtamisen pohjan vahvistuminen.

Hyvinvointijohtamisen kehittäminen kaupunkiseudulla hankkeen jälkeen

HYMY -hankkeen arviointi toimii tärkeänä dokumenttina, kun laaditaan seudullisia askelmerkkejä hyvinvointijohtamisen kehittämiseksi. Hyvinvointijohtamisen ja sen keskeisten välineiden kehittäminen edellyttää kiinnostusta ja kysyntää päätöksentekijäpuolelta sekä rohkeutta ja uuden osaamisen kehittämistä viranhaltijapuolelta. Hyvinvointipalvelujen työryhmä on käsitellyt HYMY -hankkeen edistymistä ja hyvinvointijohtamisen kehittämisteemaa muutamaa otteeseen vuoden 2021 aikana ja todennut, että sote -uudistuksen astuessa voimaan, kehittämistä on jatkettava ja seudullisesta yhteistyöstä on tehtävä systemaattisempaa. Käydessään lähetekeskustelua vuoden 2022 tavoitteiden asettamisesta, työryhmä hyväksyi alustavasti seuraavan teemakokonaisuuden:

Kuntien strategisen hyvinvointijohtamisen sekä yhdyspintatyön kehittämisen:

- Teema käynnistyy, kun HYMY -hanke päättyy loppuseminaariin 1.9.2021.

- Teema koostuu kuntien hyvinvointijohtamisen ja johtamisen välineiden kehittämisestä ja sote -uudistuksen seuraamisesta ja siihen liittyvästä seudullisesta yhteistyöstä.
- Strategisen hyvinvointijohtamisen kehittäminen on seudullisen hyvinvointipalveluiden työryhmän työskentelyn painopiste tulevina vuosina. Työryhmä tekee tiivistä yhteistyötä muun muassa seudullisen tietojohdamisen kehittämisen (paikkatietoryhmä) sekä kuntien hyvinvointiryhmien kanssa.
- Työryhmä käsittelee lopullisen esityksensä vuoden 2022 tavoitteista 27.8.2021.

Kehittämispäällikkö Satu Kankkonen ja projektipäällikkö Aada Vihanta selostavat asiaa kokouksessa.

Liite:

- HYMY-hankkeen loppuarviointi

Kuntajohtajakokous 20.8.2021

Seutujohtaja Nurminen

Päätösehdotus.

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä tiedoksi HYMY-hankkeen loppuarvioinnin ja

käydä lähetekeskustelun hyvinvointijohtamisen kehittämisestä seutuyhteistyössä.

Päätös.

Asian käsittely siirrettiin 17.9.2021 kokoukseen.

101 § SEUTUYHTEISTYÖN ALUSTAVAT TAVOITTEET JA TALOUSARVIO RAAMI VUODELLE 2022

Seutujohtaja Nurminen 28.5.2021

Yhteistyön strategiat

Seutuyhteistyön vuosisuunnittelua ohjaavat Tulevaisuuden kaupunki-seutu –seutustrategia, Rakennesuunnitelma 2040 sekä MAL4-sopimus. Kaikkien ohjausasiakirjojen arviointi on tehty vuonna 2020, ja yhteistyön vaikuttavuus ja tuloksellisuus on raportoitu kuntajohtajakokoukselle ja seutuhallitukselle.

Tulosten mukaan seutuyhteistyöhön ollaan tyytyväisiä, se nähdään vaikuttavana ja strategiaohjautuvana toimintana. Onnistuneet rakenteet ja luottamus ovat osaltaan mahdollistaneet tulokset, joista näkyvämmät liittyvät seudun yhdyskuntarakenteen kehittämiseen. Syötteinä alkavalle kaudelle on nostettu mm. yhteistyön syventäminen, segregaaation ehkäisy, kansainvälistyminen, ilmastopolitiikka sekä elinkeino- ja työllisyyspolitiikka. Myös MAL-teemat nähdään tärkeänä jatkossakin. Seutustrategian päivittäminen käynnistetään loppusyksystä 2021 ja se valmistuu kesällä 2022.

Yhteistyön toimeenpano

Keskeinen osa seutuyhteistyön kiinnostavuutta on mielekkäiden hankkeiden ja keskustelujen toteuttaminen. Tämä tapahtuu viiden asiantuntijatyöryhmän kautta, joiden teemoina on maankäyttö- ja asuminen, liikennejärjestelmä, hyvinvointipalvelut (ei sote), ilmastopolitiikka ja tulevaisuuden ennakointi eli Seutuluoysi. Työryhmiä tukee seutu- ja paikkatietotyö. Yhteistyö infrapalveluissa on siirtynyt jäsenkuntien omaksi toiminnaksi vuonna 2020.

Kuntayhtymästä on kasvanut vaikuttavuudeltaan kokoaan suurempi ja kansallisesti tunnustettu toimija. Hyvistä tuloksista huolimatta kuntayhtymän voimavarat eivät ole vuosien aikana kehittyneet. Talousarvio on ollut samalla tasolla (1,03 M€) kuusi vuotta 2014 – 2020, mikä tarkoittaa reaalisesti resurssien supistumista. Supistuminen jatkui vuonna 2020 erillisellä leikkauksella. Vuoden 2020 talousarviossa seutuyhteistyöhön panostus oli 2,6 euroa/jäsenkunnan asukas ja jäsenkuntien makosuudet laskivat 1,6 %:ia. Vuoden 2021 talousarvio laadittiin vuoden 2020 tasoisena, joka entisestään supisti seutuyhteistyön toimintaresursseja.

Kehitys näkyy epätasapainona voimavarojen ja odotusten välillä erityisesti seututyöryhmissä ja niiden työskentelyn tueksi hankittavassa selvitys- ym. työssä. Vuonna 2021 ns. vapaan rahoituksen (hankeraha) taso

on enää 120 000 euroa. Rahoituksen supistuminen on herättänyt keskustelua seututyöryhmissä ja kuormittanut seututoimiston asiantuntijoita.

Vuoden 2022 talouden ja toiminnan keskustelua varten on koottu ehdotuksia seututyöryhmien ja yleisen seututyön tarvitsemista selvityksistä, suunnitelmista. Taloudellisesti merkittävimmät ovat rakennesuunnitelman/kaupunkiseutusuunnitelman päivitys ja siihen liittyvä osallistumisen vahvistaminen. Erityistä on lisäksi seutupäätäjien perehdytys ja sitouttaminen vaalikauden alussa sekä varaus uuden seutustrategian avauksille.

1. Päivitetään rakennesuunnitelma/kaupunkiseutusuunnitelma
2. Luodaan joukkoliikennejärjestelmän kehityskuva
3. Jatketaan Seutuliike-työn vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelua
4. Seurataan ilmastotyön tuloksellisuutta ja suunnitellaan sopeutumisen ja varautumisen strategia ja toimet
5. Vahvistetaan hyvinvointijohtamista ja suunnitellaan sote-yhdyspintoja
6. Osallistetaan asukkaat seudulliseen suunnitteluun
7. Laaditaan ennakointikatsaus rakennesuunnitelmaa/seutustrategiaa tukevaan teemaan
8. Luodaan elinkeinojen houkutteluun ja sijoittumiseen seudulliset vyöhykeperiaatteet
9. Käynnistetään siirtyminen tietomallipohjaiseen seudulliseen suunnitteluun
10. Perehdytetään kuntien päättäjiä seutuyhteistyöhön

Vuodelle 2022 talousarvio on laadittu siten, että se kattaa seutuyhteistyön perusvoimavarat (8 henkilöä) ja lisäselvitystarpeet. Näin oikaistaan osa pidempiaikaisesta resurssien jälkeen jäämisestä. Osa tasokorotuksesta jää vuoden 2023 budjettiraamin yhteydessä ratkaistavaksi.

Seutujohtaja Nurminen 13.8.

Asia jäi kuntajohtajakokouksessa 18.6.2021 pöydälle.

Talousarvioehdotusta on muutettu kokouksen 18.6.2021 jälkeen siten, että korotus on puolitettu edellisestä käsittelykerrasta. Kasvua nyt 120 000 e. Vastaavasti rajaamme hankkeiden tasoa tai käynnistysajankohtaa.

Talousarviolaskelmat tarkentuvat talousarvioprosessin edetessä mutta loppusumma pysyy samana

seutuyksikkö: 1 135 100

MAL-verkosto: 197 800

KY yhteensä: 1 332 900

Seutuyksikön TAE 2022

SEUTUYKSIKKÖ	TA 2021	TAE 2022
Myyntitulot/kunnat	1 015 100,00	1 135 100,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00
	1 015	
Tulot yht.	100,00	1 135 100,00
Palkat ja palkkiot	537 480,00	566 760,00
Sivukulut	97 700,00	101 500,00
Henk.kulut yht.	635 180,00	668 260,00
Palvelujen ostot	313 520,00	400 440,00
Vuokrat	54 400,00	54 400,00
Tarv., yms.	9 000,00	9 000,00
Kaluston hankinta	3 000,00	3 000,00
	1 015	
Menot yht.	100,00	1 135 100,00
Toimintakate	0	0

Kuntien maksuosuudet TAE 2022

			TA 2021	TAE2022
väestö 31.12.2020		%	Yhteensä	Yhteensä
Yhteensä	398 057	100	1 015 100	1 135 100
Kangasala	32 214	8,1	82 136	91 861
Lempäälä	23 828	6,0	60 628	67 948
Nokia	34 476	8,7	87 448	98 312
Orivesi	9 008	2,3	23 604	25 687
Pirkkala	19 803	5,0	50 576	56 470
Tampere	241 009	60,5	613 777	687 262
Vesilahti	4 367	1,1	11 224	12 453
Ylöjärvi	33 352	8,4	85 708	95 107

Kansallisen MAL-verkoston toiminta jatkuu vakiintuneen tasoisena. Aktiivinen hankehaku voi muuttaa toiminnan volyymia. MAL-verkostolla ei ole vaikutusta kuntayhtymän tuloksen muodostumiseen eikä jäsenkuntien maksuosuuksiin.

MAL-VERKOSTO	TAE 2021	TAE 2022
Myyntitulot/alueet	195 000,00	197 800,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00
Tulot yht.	195 000,00	197 800,00
Palkat ja palkkiot	106 500,00	116 700,00
Sivukulut	20 000,00	21 500,00
Henk.kulut yht.	126 500,00	138 200,00
Palvelujen ostot	46 500,00	42 100,00
Vuokrat	15 500,00	15 500,00
Tarv., yms.	2 000,00	2 000,00
Kaluston hankinta	0,00	0,00
Menot yht.	190 500,00	197 800,00
Toimintakate	0	0,00

Kuntayhtymän TAE yhteensä vuodelle 2022.

KY YHTEENSÄ	TAE 2021	TAE 2022
	1 311	
Myyntitulot/alueet	600,00	1 332 900,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00
	1 311	
Tulot yht.	600,00	1 332 900,00
Palkat ja palkkiot	720 700,00	683 460,00
Sivukulut	124 700,00	123 000,00
Henk.kulut yht.	845 400,00	806 460,00
Palvelujen ostot	383 500,00	442 540,00
Vuokrat	68 000,00	69 900,00
Tarv., yms.	11 700,00	11 000,00
Kaluston hankinta	3 000,00	3 000,00
	1 311	
Menot yht.	600,00	1 332 900,00
Toimintakate	0	0,00

Asia käsitellään seutuhallituksessa 25.8.

Kuntajohtajakokous 20.8.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

hyväksyä selostuksen mukaisen talousarvioraamin, joka on tulojen ja menojen osalta 1 332 900 euroa ja

seutuyksikkö voi viimeistellä talousarvioraamiehdotuksen lähettäväksi lausunnoille jäsenkuntiin 30.9.2021 mennessä

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

102 TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUSTA 0,4 MILJOONAN ASUKKAAN ALUE

Seutujohtaja Nurminen

Tampereen kaupunkiseudun väestön odotetaan ylittäneen 400 000 asukkaan rajapyykin heinäkuussa 2021. Tilastokeskus julkaisee väestön ennakkotiedot 24.8.2021.

Kaupunkiseudun kasvusta ja kehityksestä nykyiseen kokoluokkaan on tehty tilastokatsaus sekä asiaa sosiaalisessa mediassa markkinoiva video. Asiasta pidettiin myös ennakoiva mediainfo 2.7. Tapahtuneen viestintää ja markkinointia jatketaan elokuun lopussa.

Asia on merkityksellinen kunnille, jotka seudun kasvun myötä liittyvät suurten eurooppalaisten kaupunkiseutujen joukkoon. Tätä mielikuvaa tukee samanaikaisesti tapahtuva raideliikenteen käynnistyminen sekä muut isot investoinnit. Kuntien toivotaan jakavan asiaa koskeva tiedote ja video omissa kanavissaan 25.8.

Tilastokatsausta esittelee paikkatietoasiantuntija Jussi Välimäki.

Liite:

- tilastoaineisto

Kuntajohtajakokous 20.8.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää

merkitä katsauksen tiedoksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

103 § SEUTUJOHTAJAN AJANKOHTAISKATSAUS

Pirkanmaan vaikuttajafoorumi pidetään ma 20.9 klo ap webinaarina. Teemana saavutettavuus elinvoimatekijänä. Puhujina mm. Minna Karhunen Kuntaliitosta ja Mika Kuismanen Suomen Yrittäjistä.

Kansallisen MAL-verkoston projektipäällikkö Tero Piippo siirtyy uusiin tehtäviin. Rekrytointi avattu. Verkosto sai merkittävän lisärahoituksen AKKE-haussa.

TKS sai VM digihaussa rahoitusta kaupunkiseutusunnittelun tietojen digitalisoimiseksi

TKS seutuperehdytys: Aineisto valmistumassa (Seutuvaikuttajan käsi-kirja), jakelu päättäjille kotiosoitteisiin. Valtuustojen perehdytysaikataulut sovittu: Ylöjärvi 17.8, Kangasala 31.8?, Nokia 6.9, Pirkkala 13.9, Vesilahti 7.10, Tampere?, Lempäälä?, Orivesi?

Yhtymäkokous valitsee uuden seutuhallituksen 8.9. Jatko-organisointina seudullisten työryhmien asettaminen/nimeäminen myöhemmin?

Muut seututoimiston kuulumiset

Kuntajohtajakokous 20.8.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää

merkitä katsauksen tiedoksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

104 § MUUT ASIAT

Pirkanmaan hyvinvointialueen valmistelu

- Vaten jäsenet Juha Yli-Rajala ja Oskari Auvinen
- Vaten esityslista 13.8.2021 https://www.tays.fi/fi-FI/Sairaanhoitopiiri/Hallinto_ja_paatoksenteko/Esityslistat_ja_poytakirjat/Pirkanmaan_hyvinvointialueen_vaumlliaikainen_valmistelutoimielin_Vate

105 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET

Kokoukset perjantaisin klo 8.15-10.15.

20.8.,
Kulttuuripääkaupunki, plan B
HYPA-johtaminen
TA-raami

3.9., Teemakokous klo 8.15-12.15, UROS-areena
Pyöreän pöydän teemojen jatkokeskustelu
Seutustrategian 1. vaihe, tahtotila ja pääviestit -käynnistys

17.9.,
Selvitys kuntien osallisuustyöstä/Seudullinen digitaalinen kansalaispaneeli
Kestävän siirtymän kv-benchmarking
Nuorisopalvelujen nykytila
Edunvalvontakatsaus (budjettiriihi)
HYMY-hankkeen loppuraportti

1.10., BUSINESS TAMPERE valmistelee kokouksen

15.10., 29.10,
TA2022 keskustelu
Seutustrategia - yhteistyön tahtotila ja strategian pääviestit
Aspol-lausunnot/Aspol-ohjelman hyväksyminen
Lähijunaliikenne alustava visio
Seutuvertailut
Tampereen kaupungin korkeakoulukumppanuus

27.10. STRATEGIATYÖPAJA SH+KJK
Seutustrategia - yhteistyön tahtotila ja strategian pääviestit

12.11., 26.11.,
TA2022 päätös
Lukiokoulutuksen tiekartta
Rajaton seutu -elinkeinovyöhykkeet
Rakennesuunnitelman/kaupunkiseutusuunnitelman uudistaminen/ohjelmointi
Kestävän siirtymän visio/Seutuluotsi
Seutudigi-hanke projektisuunnitelman hyväksyminen.

10.12.
Seuturane
Ilmastonmuutoksen sopeutumisen toimenpidesuosituks

106 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT

Seutujohtajan ajankohtaiset infoasiat:

Väestö- ja työllisyyskatsaus 6/2021

Kuntajohtajien info ja keskusteluasiat:

107 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.18.